

TALHA KÖSE**Türkiye-ABD ilişkilerindeki kriz ve ötesi**

ABD ile son dönemde gerilen ilişkiler ve Rahip Andrew Brunson'ın ABD'ye teslimi konusunda yaşanan tartışma her ne kadar [Türkiye- ABD ilişkilerinde](#) önemsiz bir başlık gibi görünse de ilişkilerin bütünü içinde ele alındığında yapısal bir çekişmenin önemli bir parçası. İki ülke arasındaki olumsuz ilişkiler ve güven bunalımının bütün etkisi bu gibi çatlaklardan gün yüzüne çıkarak sarsıcı olabiliyor. Şüphesiz son dönemde Türkiye tarafı fazlaca etkileniyor ancak ABD'nin tırmandırma siyaseti Türkiye nezdinde ABD'ye yönelik güven bunalımını daha da derinleştirmekte. **ABD ile her altı ayda bir yeni bir kriz yaşanmakta ve bu konjonktürel krizler ikili ilişkilerin yapısal zeminini daha da sarmakta.** Krizlerin yönetilmesinin ardından ikili ilişkilerde yeni bir sayfa açılmamakta. İkili ilişkilerde kriz yönetimini aşip yapısal sorun oluşturan konular tartışır hale gelmediği müddetçe bu tarz sorunlar ara ara ikili ilişkileri de da zehirelemeye devam edecek.

Türkiye-ABD ilişkileri 2014'ten bu yana kriz odaklı bir şekilde son derece iniş çıkışlı ilerliyor. Bu dönemde ikili ilişkileri düzeltmeye yönelik olarak yapılan hamleler diplomatik krizlerin yüzeysel bir şekilde yönetilmesinin ötesine geçemedi. Her iki taraf da birbirlerine karşı pozisyonlarını ve hamlelerini artık algısal olarak hasmane bir şekilde yorumlar hale geldiler. İkili ilişkilerdeki en ufak bir sorun bile daha önceki krizlerle birlikte değerlendirilerek çok daha kapsamlı bir sorunun parçasıymış gibi bir etki bırakmakta. Böylesi bir ilişkideki asimetrik durum Türkiye'nin aleyhinde ve her türlü diplomatik tırmanma ülke açısından siyasi ve ekonomik yönlerden ciddi bir maliyet oluşturmakta. **Bu ilişkinin bu kadar gergin seyretmesinin en önemli sebebi özellikle Türkiye tarafının Ankara-Washington ilişkilerini tek taraflı bir bağımlılıktan çıkararak daha çok taraflı ve dengeli bir ilişki türüne dönüştürme çabası.** Türkiye, [Ankara](#) merkezli ve kendi çıkar ve değerlerini öncelerken herhangi bir aktöre bağımlı olmaksızın siyaset planladığı bir arayış içerisine evrilmekte. ABD tarafı eski tarz bağımlılık ilişkisinin devamı konusunda ısrarcı. Türkiye-ABD ilişkilerinde son beş yılda yaşananlar ve Türkiye'nin bu ilişkiden dolayı ödediği bedel Ankara'nın bu konudaki kararlı adımlarının ne kadar yerinde olduğunu göstermekte. Her yapısal değişimin maliyeti olduğu gibi bu değişimin de Türkiye'ye bir maliyeti var ve bu maliyet son dönemde en çok ekonomi alanında hissedilmekte.

Tek sorun Brunson mı?

Rahip Brunson krizi Türk-Amerikan ilişkilerinin bütünü incelendiğinde çok merkezi bir konuma konulacak bir sorun değil ancak ilişkilerin bütünü son beş yıllık bağlam içinde okunduğunda iki ülke arasındaki güven bunalımını artıran bir niteliğe sahip. Her şeyden öte Türk ve Amerikan karar alıcılarının konu ile ilgili açıklamalarına bakıldığında her iki tarafın da konu ile ilgili olarak birbirlerini yanlış anladıkları

Diplomatik açıdan ciddi bir iletişim bozukluğu var ve bu sorun sosyal medya üzerinden yürütülen mesajlarla çok daha içinden çıkılmaz bir hal almakta. ABD tarafının açıklamalarına bakıldığında Türk tarafından Brunson'ın acilen çıkarılması konusunda taahhüt alındığına dair bir hissiyata sahip oldukları anlaşılıyor. Aynı meseleye Ankara'nın zaviyesinden bakıldığında ise konu ile ilgili tırmandırma içermeyen ancak Türkiye'nin diğer önceliklerini de göz önünde bulunduran bir beklenti içinde olduğu anlaşılıyor. Yani ABD tarafı son dönemde gerçekleştirilen ikili temaslarda Brunson konusu açıldığında, bu konuyu müstakil ve diğer hususlardan yalıtılmış bir mesele olarak ele alıp Türkiye'den bu konuda beklenti içinde iken Türkiye tarafı ise meseleyi ilişkilerin bütünü içindeki bir madde olarak ele almakta. Türkiye ilişkilerin bütününe yönelik bir iyileşme olmaksızın bu konuda adım atmaya gönüllü değil. Washington, Ankara ile son yıllarda yapısal problemler oluşturan [PYD/ PKK](#), [FETÖ](#) ve [Halkbank](#) davalarında adım atma konusunda isteksiz.

Washington'ın Brunson meselesini mevcut haliyle minimalist bir çerçeveye içinde ele alması ilişkilerin bağlamını ve yıpranmışlığını göz ardı etmekte. Böylesi bir ortamda güven inşası süreci ve normalleşme olmaksızın büyük konularının ele alınmasına imkan dahilinde değil. Türkiye ise ABD ile ilişkilerdeki büyük sorunların bir an önce ele alınmasını içeren bir sürecin başlatılmasından yana ancak bu sürecin başlatılması konusunda ABD tarafı hem isteksiz hem de hazırlıksız. Yani Türkiye'nin yapısal konulardaki uzlaşmazlıkları göz ardı ederek Brunson meselesi gibi konulara daha dar çerçevede yaklaşmasını istememekte. Çünkü bu konuda atılan adımın daha sonra başka isteklerle devam edeceği ve ana konularda hiçbir gelişme kaydedilemeyeceğine dair kaygılı.

Bütün bu yaklaşım farklılıkları bir arada düşünüldüğünde Türkiye ile ABD arasında ortak bir müzakere gündemi oluşturulması konusunda ciddi sorunlar ortaya çıkmakta. Karmaşık ilişki denkleminde bir de ABD iç siyasetinin parametreleri yani ABD ara seçimleri öncesinde Evanjelist kesiminin talepleri eklendiğinde konu manipülasyona açık hale gelmekte. ABD ile öncelikli olarak yapılması gereken ortak bir iletişim dilinin ve normlarının yeniden oluşturulması. Bu gündem doğrultusunda oyun değiştirici adımları beklemek yerine karşılıklı olarak güven artırıcı adımların atılması ilişkilerin normalleşmesi açısından önceliklidir. Devamlı surette kriz yönetimi şeklinde bir diplomasi yürüten her iki ülkenin artık daha farklı bir ilişki biçiminin mümkün olduğuna dair ikna olmaları gerekmektedir. Brunson meselesi ikili ilişkilerde bir detay gibi görülebilir ancak bu detayın ne şekilde yönetildiği ilişkilerin yeni bir zeminde ele alınmasına olanak sağlayabilir. Her iki tarafın da Brunson meselesine bu şekilde bakması konunun daha kısa sürede çözülmesi ve daha sağlıklı neticeler alınmasına imkan verecektir.

Yasal Uyarı: *Yayınlanan köşe yazısı/haberinin tüm hakları Turkuvaz Medya Grubu'na aittir. Kaynak gösterilse veya habere aktif link verilse dahi köşe yazısı/haberinin tamamı ya da bir bölümü kesinlikle kullanılamaz.*

Ayrıntılar için lütfen tıklayın.

YAZARIN ÖNCEKİ YAZILARI

Tüm Yazıları >

- > **6 soruda onuncu yılında BRICS Zirvesi (28.7.2018)**
- > **İsrail'in iki devletli çözüm ihtimalini yok etme çabaları (19.5.2018)**
- > **ABD'nin PKK/PYD'yi desteklemesinin tutarsızlıkları (17.2.2018)**

